

Stanovisko COPA COGECA k SPP po roku 2027

Počiatkové úvahy o SPP po roku 2027

1. Zhrnutie

Budúca Spoločná poľnohospodárska politika sa musí zamerať na poľnohospodárov, vlastníkov lesov a ich družstvá. Preto ciele SPP stanovené v Zmluve o fungovaní EÚ sú a musia byť aj naďalej hlavnými zásadami pre udržateľné, spravodlivé a odolné poľnohospodárstvo EÚ v období po roku 2027. Tieto musia zostať nezmenené.

Na základe spoločných cieľov a pravidiel a spoločného financovania s presným a obmedzeným stupňom subsidiarity sa musí SPP po roku 2027 snažiť o dynamický a udržateľný sektor, ktorý:

- chráni a podporuje rozmanitosť našich poľnohospodárskych modelov vrátane družstiev a životaschopnú výrobu potravín a
- dôsledne pokračuje v poskytovaní potravinovej bezpečnosti a bezpečnosti potravín nákladovo najefektívnejším spôsobom, pokiaľ ide o zdravie a dobré životné podmienky zvierat a šetrnosť k životnému prostrediu.
- priláka a udrží mladých, ženy a nových účastníkov vrátane vhodne kvalifikovaných odborníkov,

Kontinuita poľnohospodárskej výroby spolu s cenovou dostupnosťou a dostupnosťou potravín a slušným príjmom pre poľnohospodárov sú kľúčom k zaisteniu potravinovej bezpečnosti, pričom ide o viac než len o voľbu, ale o povinnosť politických činiteľov EÚ.

Krátkodobé výzvy, ktorým čelí poľnohospodárstvo EÚ, sa okrem iného týkajú nestálosti trhov spôsobenej rôznymi faktormi, infláciou, klimatickými podmienkami, nestabilným legislatívnym prostredím, byrokratickou záťažou s výrazným vplyvom na poľnohospodársku výrobu, zatiaľ čo dlhodobé výzvy sa týkajú zabezpečenia ekonomickej udržateľnosti poľnohospodárov, ktorá je nevyhnutnou podmienkou, aby boli environmentálne a sociálne udržateľnejšie. Nestabilná a neustále sa meniacia situácia vedie k novej čoraz nepredvídateľnejšej výzve zaistiť potravinovú bezpečnosť.

Udržanie produkčného potenciálu Európy, dosiahnutie hospodárskej udržateľnosti, ziskový, konkurencieschopný a trhom riadený sektor sú kľúčovými predpokladmi na zabezpečenie kontinuity tohto odvetvia, a tým aj potravinovej bezpečnosti, a na zabránenie vyludňovaniu vidieckych oblastí. Ekonomická udržateľnosť poľnohospodárov je kľúčovým prvkom, ak majú prispieť k environmentálnej a sociálnej udržateľnosti poľnohospodárstva.

Poľnohospodári a poľnohospodárske družstvá sa zaviazali naďalej prispievať k udržateľnej transformácii poľnohospodárstva. Všetky trvalo udržateľné poľnohospodárske postupy, vrátane ekologického poľnohospodárstva, prispievajú k tejto transformácii.

Budúce ambície SPP v oblasti environmentálnej alebo sociálnej udržateľnosti musia byť realistické, prispôbené miestnym podmienkam a výzvam a poľnohospodárskym postupom a musia byť spojené s primeranými finančnými zdrojmi, aby sa zabezpečila hospodárska udržateľnosť poľnohospodárskej činnosti. SPP sa preto musí zamerať na zabezpečenie lepšieho príjmu pre poľnohospodárov. Pri vykonávaní svojich činností musia byť motivovaní k environmentálnym a sociálnym praktikám. Kľúčovým a prístupom, ktorý treba dodržiavať, sú stimulačné praktiky, ktoré idú nad rámec vzniknutých nákladov/ušlého príjmu, než zavádzanie intervencií zameraných na environmentálny a sociálny rozmer. V tomto smere sa treba pozeráť aj na celú zelenú architektúru, pokiaľ ide o jej štruktúru, synergiu, záťaž, praktickosť a atraktivitu. Okrem toho je potrebné podporovať prístup k

vedomostiam, inováciám a technologickému rozvoju.

Tvárou v tvár pokračujúcej geopolitickej nestabilite, premenlivosti hospodárskeho alebo sociálneho prostredia, zvýšeným klimatickým udalostiam musí nová SPP poskytnúť opatrenia a podporu na zabezpečenie udržateľných príjmov, a tým aj potravinovej bezpečnosti. Podpora spolupráce medzi poľnohospodármi môže ďalej prispieť k zlepšeniu postavenia poľnohospodárov v potravinovom reťazci s konečným cieľom dosiahnuť lepšie rozloženie marží v dodávateľskom reťazci.

V tejto súvislosti môže lepšie fungujúci potravinový dodávateľský reťazec so zlepšenou spoluprácou medzi jeho rôznymi aktérmi zabezpečiť príjmy poľnohospodárov. Príkladom by mohla byť spolupráca prostredníctvom zlepšenej kolaboratívnej integrácie medzi účastníkmi v dodávateľskom reťazci, a to aj prostredníctvom dohôd, ktoré umožňujú spravodlivejšie rozdelenie hodnoty v rámci reťazca.

Copa a Cogeca identifikovali šesť kľúčových oblastí činnosti pre SPP po roku 2027 (podrobnosti nájdete ďalej v dokumente):

1. Posilniť konkurencieschopnosť poľnohospodárstva EÚ, zachovať jeho výrobný potenciál a zaistiť potravinovú bezpečnosť,
2. Zabezpečiť a zlepšiť príjmy poľnohospodárov a ziskovosť poľnohospodárstva na ceste k zelenej transformácii,
3. Riešiť generačnú obnovu a podporovať posilnenie postavenia žien,
4. Zabezpečiť a uľahčiť investície na podporu efektívnejšieho a udržateľnejšieho sektora,
5. Vyvinúť výkonnejšie a pohotovejšie opatrenia na riadenie trhu a rizík,
6. Posilniť spoluprácu a postavenie poľnohospodárov v hodnotovom reťazci.

Netreba prehliadať úlohu vidieckych oblastí [pozri ciele dlhodobej vízie pre vidiecke oblasti (LTVRA)]. Do týchto diskusií musí byť začlenená aj úloha poľnohospodárov (muži aj ženy) a poľnohospodárskych družstiev v hospodárskom rozvoji, územnej súdržnosti a predchádzaní dezertifikácii v EÚ.

Poľnohospodárstvo ponúka veľa možností pre zamestnanosť a diverzifikáciu podnikania vo vidieckych oblastiach, ktoré poskytujú služby v oblasti agroturizmu, biopriemyslu, výroby obnoviteľných energií, starostlivosti o zeleň, návštev škôl na farmách a priameho predaja. Toto stavia poľnohospodárstvo do jadra vidieckych oblastí tým, že ich udržiava živé. Rovnako dôležité je zabezpečiť primerané životné a pracovné podmienky vo vidieckych oblastiach prostredníctvom sociálne inkluzívnych politík, ktoré neopúšťajú poľnohospodársky sektor.

Polnohospodári, vlastníci lesov a poľnohospodárske družstvá sú chrbtovou kosťou pulzujúcich vidieckych oblastí, preto musia mať zabezpečené primerané životné a pracovné podmienky vo vidieckych oblastiach, prístup k službám a vzdelávaniu.

Polnohospodárska činnosť musí byť možná vo všetkých regiónoch a územiach EÚ vzhľadom na pozitívne vonkajšie vplyvy na súdržnosť Únie.

Model výroby potravín v EÚ je jedným z najprísnejších na svete (poľnohospodári dostávajú priamu podporu len vtedy, ak spĺňajú povinné výrobné normy EÚ v oblasti životného prostredia, zdravia a dobrých životných podmienok zvierat, vody a biodiverzity). Vďaka SPP bol počas minulých kríz zabezpečený dostatok bezpečných, výživných a kvalitných potravín pre občanov EÚ, ale aj mimo nej. Zabezpečenie prístupu na trh a zabezpečenie pozície EÚ ako najväčšieho svetového vývozcu vysokokvalitných výrobkov je kľúčové pri zabezpečení dodržiavania výrobných noriem EÚ pri dovážaných výrobkoch.

Ďalší VFR (viacročný finančný rámec) musí odrážať nadchádzajúce výzvy a núdzové situácie v EÚ. Najmä rozpočet SPP po roku 2027 by mal zodpovedať zvýšeným potrebám odvetvia, mal by pomôcť zaručiť potravinovú bezpečnosť a odrážať úroveň ambícií SPP. Je to potrebné na zabezpečenie toho, aby poľnohospodári zostali životaschopní a konkurencieschopní, mohli využívať digitálne riešenia a pomohli im vybudovať si odolnosť a zároveň pritiahnúť nové generácie do poľnohospodárstva. Hoci štátna pomoc môže dopĺňať pomoc EÚ v časoch ťažkej krízy, je potrebné zabezpečiť rovnaké podmienky a transparentnosť. Vyrovnanie sa s dopadmi nepredvídateľných udalostí vrátane geopolitických by nemalo ísť na úkor SPP. Okrem toho, ak by sa Ukrajina (a/alebo iní) stali členom EÚ, a vzhľadom na to, že by to viedlo k výraznému zvýšeniu (minimálne o 30 %) využívanej poľnohospodárskej plochy, bude potrebné zvýšené financovanie.

Vzhľadom na nový kontext, zvýšené výzvy a viaceré spoločenské očakávania nemožno očakávať, že samotná SPP prinesie udržateľnosť. V posledných rokoch sme boli svedkami širokej škály rôznych právnych predpisov/noriem, najmä poľnohospodárstvo s vplyvom na životné prostredie a klímu (čiastočne alebo úplne odpojené od SPP), pričom sa neuznávalo, čo už poľnohospodári v rámci SPP robia, ani sa neposudzujú vplyvy na výrobu potravín a/alebo ekonomickú udržateľnosť poľnohospodárskych podnikov. Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo zároveň boli vynechané z nástrojov slúžiacich zelenému prechodu. Poľnohospodári už svojou činnosťou prispievajú k trvalo udržateľnému hospodáreniu s prírodnými zdrojmi, k udržateľnému obehovému biohospodárstvu a pomáhajú tak EÚ dosahovať ciele v oblasti biodiverzity, klímy a vidieckych oblastí. Preto by bolo potrebné zabezpečiť väčšiu súdržnosť a synergie.

Pozitívna komunikácia o dôležitej úlohe poľnohospodárstva a potrebe silnej SPP je nevyhnutnosťou v čase, keď je obraz poľnohospodárstva v médiách skôr negatívny a odtrhnutý od legislatívneho rámca a povinností, ktoré musia poľnohospodári dodržiavať. Často sa zabúda aj na všetky pozitívne externality, ktoré poľnohospodárstvo prináša pre potravinovú bezpečnosť, prežitie a vitalitu všetkých ostatných odvetví hospodárstva, vidieckych komunít a rozvoja, životného prostredia a sociálnej sféry. Takáto komunikácia musí osloviť aj mladé talenty a motivovať ich k výkonu tohto povolania.

Je potrebný čas, aby sa opatrenia uplatňované v rámci tejto SPP (2023 - 2027) mohli implementovať a priniesť výsledky a posúdiť ich. Potrebná je stabilita, predvídateľnosť a skutočné zjednodušenie a zníženie administratívnej záťaže, keďže tieto sa v rámci nedávnej SPP prehliadali a nedosiahli.

2. Úvod

Vzhľadom na blížiacu sa európske voľby, ktoré sa budú konať 6. - 9. júna 2024, a vzhľadom na zámer komisára Wojciechowského predstaviť svoje predstavy o SPP po roku 2027 koncom tohto roka, Copa a Cogeca iniciovali proces vnútornej reflexie, ktorý viedol k tomuto dokumentu.

Keďže tieto úvahy prichádzajú v počiatočných fázach vykonávania SPP na roky 2023 - 2027, tento príspevok nemôže plne a primerane zachytiť ponaučenia zo súčasnej SPP. Napriek tomu, a v tomto ohľade, je potrebné sa poučiť z pandémie, ruskej agresie na Ukrajinu, zvýšenia nákladov na energie a vstupy, inflácie, klimatických vplyvov...

Navýše, kalendár pristúpenia ďalších krajín do EÚ je stále vágny, preto sa tento príspevok len okrajovo zmieňuje o možnom prekryvaní medzi začiatkom ďalšej SPP a prípravou na vstup týchto krajín do EÚ, ako aj o jeho dôsledkoch, čo bude mať významný vplyv z hľadiska obchodu aj rozpočtových požiadaviek.

Copa-Cogeca určila hlavné „hybné sily“ SPP po roku 2027 v dynamickom kontexte, pričom sa pozrela

na všeobecné a špecifické ciele SPP, ale aj na hlavné priority a oblasti činnosti.

3. Kontext

Od zverejnenia stratégií Z farmy na stôl a Biodiverzity v máji 2020 Copa a Cogeca požadujú komplexné posúdenie vplyvu kumulatívnych účinkov, ktoré bude mať implementácia týchto stratégií a Európskej zelenej dohody na poľnohospodárstvo a potravinovú bezpečnosť, agropotravinársky a lesnícky sektor. Doteraz poskytnuté odpovede pozostávajúce z fragmentovaných štúdií vplyvu na cielené politiky neposkytujú presvedčivé odpovede, ani neriešia obavy poľnohospodárskej komunity.

Je evidentné, že Európa a širší svet sa zásadne zmenili od zverejnenia Európskej zelenej dohody v decembri 2019 a Stratégie z farmy na stôl a Biodiverzity v máji 2020. Covid-19, vojna na Ukrajine, energetická kríza a klimatické zmeny sú všetko hnacie sily, ktoré je potrebné zahrnúť do „komplexnej analýzy“ a ktoré musí vziať do úvahy Komisia a inštitúcie EÚ pri diskusii a implementácii všetkých legislatívnych iniciatív, ktoré už boli predložené (alebo ktoré sa majú predložiť).

Uznávame, že budúca SPP bude pokračovať v ceste k udržateľnejšiemu poľnohospodárstvu. V tejto súvislosti je nevyhnutné holisticky riešiť tri piliere trvalej udržateľnosti a zabezpečiť, aby poľnohospodárska komunita bola súčasťou riešenia na riešenie týchto globálnych výziev.

Rôznorodosť výroby potravín v EÚ, pokiaľ ide o aktérov aj výrobné metódy, predstavuje jednu z jej hlavných silných stránok a je kľúčová pre jej veľkú schopnosť odolnosti. Nespravodlivé rozdelenie nákladov a benefitov medzi všetkými aktérmi v potravinovom reťazci (v dôsledku nečestných obchodných praktík, nerovnováhy síl pri zmluvných rokovaniach a nedostatočnej transparentnosti vo fungovaní potravinového dodávateľského reťazca) má jasný negatívny vplyv na odmeňovanie poľnohospodárov a ich družstiev, čo ďalej prispieva k zníženiu počtu fariem (-37 % v EÚ-27 od roku 2005 do roku 2020) a k čoraz väčšiemu starnutiu poľnohospodárskej populácie. V tejto súvislosti máme pred sebou aj nadchádzajúce diskusie o VFR po roku 2027 (viacročný rozpočet EÚ) a budúcim vstupe kandidátskych krajín do EÚ, medzi nimi Ukrajiny a Moldavska. Načasovanie vstupu budúcich krajín do EÚ bude mať zásadný vplyv nielen na úroveň zdrojov vyčlenených na VFR, ale aj na štruktúru, architektúru a financovanie SPP. Tieto úvahy predpokladajú, že pred schválením ďalšieho VFR nedôjde k žiadnemu rozšíreniu EÚ.

4. Riziká, neistoty, výzvy a príležitosti

Aby sme to zhrnuli, vymenovali by sme hlavné riziká, neistoty, výzvy a príležitosti, ktorým v súčasnosti čelí poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo a ktoré budú v budúcnosti ovplyvňovať poľnohospodárov, vlastníkov lesov a ich družstvá v EÚ takto:

1. Krátkodobé riziká a neistoty

- Nestálosť trhov s energiami a hnojivami (a ich dostupnosť) umocnená ruskou inváziou na Ukrajinu a jej vplyvom na ceny vstupov a výstupov, infláciu, príjmy a klesajúcu produktivitu.
- Zvýšená frekvencia a kumulatívny vplyv extrémnych poveternostných a klimatických javov na poľnohospodársku produkciu. Prístup k dostatočnej a bezpečnej dodávke vody na zavlažovanie.
- Nedostatočná dostupnosť pracovnej sily pre poľnohospodárov a družstvá.
- Byrokratická záťaž a príliš veľa nových legislatívnych návrhov a zmien.

2. Dlhodobé výzvy a príležitosti

- Zabezpečiť primeranú životnú úroveň pre poľnohospodárov EÚ a zároveň zachovať rozmanitosť našich modelov poľnohospodárstva.
- Podporovať biodiverzitu a ekosystémové služby a zároveň živiť pol miliardy ľudí a prispievať k potravinovej bezpečnosti vo svete.
- Znížiť emisie skleníkových plynov a amoniaku a zároveň zvýšiť ukladanie a sekvestráciu uhlíka.
- Urobiť z poľnohospodárov EÚ, vlastníkov lesov a ich družstiev ústredných hráčov biohospodárstva.
- Posilniť postavenie poľnohospodárov v agropotravinárskom hodnotovom reťazci, napríklad podporou rozvoja štruktúr vlastnených a kontrolovaných poľnohospodármi, ako sú poľnohospodárske družstvá a organizácie výrobcov.
- Zabezpečiť dostatočné zásoby potravín na úrovni EÚ čo sa týka kvantity aj kvality a zvýšenú produktivitu v kontexte prispôsobovania sa zmene klímy a jej zmiernovania.
- Zabezpečiť, aby poľnohospodárstvo v EÚ zostalo v popredí, pokiaľ ide o prístup k inováciám a ich prijímanie v digitálnych, technologických, agronomických, sociálnych, dobrých životných podmienok zvierat a klimatických oblastiach.
- Udržať príťažlivé a živé vidiecke oblasti prostredníctvom zlepšenej infraštruktúry a služieb, zlepšiť ziskovosť a konkurencieschopnosť v porovnaní s inými profesiami, prístup k pôde na zabezpečenie generáčnej výmeny v celej EÚ, aby sa predišlo zväčšeniu priepasti medzi vidiekom a mestom.
- Znižovanie rodových nerovností vo vidieckych oblastiach podporou využívania poľnohospodárstva a uľahčením prístupu žien k úverom a financiám s cieľom znížiť vyludňovanie.
- Vyvinúť spravodlivú a udržateľnú obchodnú politiku, ktorá presadzuje a podporuje naše neustále investície do vysokých výrobných noriem a zároveň zabezpečuje dodržiavanie noriem EÚ, čo sa týka dovážaných výrobkov.
- Riešiť nestálosť spôsobenú rôznymi typmi kríz (vývoj na trhu, geopolitické rozhodnutia, klimatické, príjmové riziká a objavujúci sa škodcovia a choroby) a zaručiť spravodlivejší, transparentnejší a efektívnejší potravinový dodávateľský reťazec.
- Riešiť prístup k ďalším krajinám k EÚ bez toho, aby to ovplyvnilo celkové financovanie SPP.
- Prispôsobenie sa meniacim sa spotrebiteľským vzorcom, preferenciám a zvykom, ktoré sú poháňané politickými rozhodnutiami a stratégiami, globálnym dopytom, potravinovými odporúčaniami a geopolitickými rozvratmi, pri zachovaní životaschopnosti.

5. Hlavné priority/Ciele

Hlavnou úlohou poľnohospodárstva, a to aj v scenári po roku 2027, zostáva zabezpečenie potravinovej bezpečnosti prostredníctvom udržateľnejšieho, odolnejšieho, rozmanitejšieho a konkurencieschopnejšieho poľnohospodárskeho sektora, ktorý efektívne využíva zdroje, a zároveň integruje pozitívne environmentálne a klimatické externality tohto sektora do živých vidieckych oblastí. Poľnohospodárska činnosť musí byť možná vo všetkých regiónoch a územiach EÚ vzhľadom na pozitívne vonkajšie vplyvy na súdržnosť Únie.

Na zdôraznenie tejto kľúčovej úlohy boli v zmluvách stanovené ciele SPP. V článku 39 Zmluvy o fungovaní EÚ sa stanovujú osobitné ciele SPP. Ako také, zvyšovanie poľnohospodárskej produktivity, zabezpečenie primeranej životnej úrovne pre poľnohospodárov, stabilizácia trhov, zabezpečenie dostupnosti dodávok, zabezpečenie primeraných cien pre spotrebiteľov, legitímne zostali jadrom Spoločnej poľnohospodárskej politiky v priebehu rokov.

Copa a Cogeca zastávajú presvedčenie, že súčasné ciele SPP, ako sú stanovené v Zmluve, sú stále plne relevantné. Toto je tiež jasný názor EP COMAGRI vo svojom stanovisku k diskusii o budúcnosti Európy.

Okrem toho sa na SPP vzťahuje aj niekoľko ďalších cieľov v zmluve, ako napríklad: podpora vysokej úrovne zamestnanosti (článok 9), ochrana životného prostredia na podporu trvalo udržateľného rozvoja (článok 11), ochrana spotrebiteľa (článok 12), požiadavky na dobré životné podmienky zvierat (Článok 13), verejné zdravie (článok 168 ods. 1), hospodárska, sociálna a územná súdržnosť (články 174 až 178) a rodová rovnosť (článok 8). V skutočnosti intervencie a nástroje SPP už tiež pomáhajú dosiahnuť tieto ciele.

Okrem toho prvky súvisiace s potravinovou bezpečnosťou (dostupnosť, cenová dostupnosť a prístupnosť) v EÚ a mimo nej, ktoré sú už relevantné v dôsledku pandémie COVID, zvýšenia cien energií a vstupov, nadobudli väčšiu dôležitosť s vypuknutím vojny na Ukrajine pred viac ako rokom. Vďaka SPP mohli poľnohospodári a poľnohospodárske družstvá EÚ počas týchto kríz zabezpečiť dostatok bezpečných, výživných a kvalitných potravín. To už nemožno považovať za samozrejmosť.

Poľnohospodárstvo je a musí byť aj naďalej v jadre Európskej únie ako silná a spoločná politika podporovaná ambicióznym rozpočtom EÚ. Spoločný politický rámec so spoločnými cieľmi a pravidlami, ako aj spoločným financovaním sú základom pomoci pri riešení spoločných výziev EÚ, zabezpečení dobre fungujúceho jednotného trhu a predchádzaní narušeniu hospodárskej súťaže. Vzhľadom na rozmanitosť európskeho poľnohospodárstva je potrebné zabezpečiť určitý a obmedzený stupeň subsidiarity.

Pri úsilí o výkonnejšie a udržateľnejšie odvetvie musí SPP po roku 2027 primerane podporovať poľnohospodárov, ktorí zabezpečujú potravinovú bezpečnosť (vo všetkých jej aspektoch) v EÚ. Poľnohospodári sú pripravení a ochotní pokračovať vo výrobe bezpečných, kvalitných a výživných potravín pre spotrebiteľov čoraz udržateľnejším spôsobom.

Konkurencieschopný sektor poľnohospodárstva a lesníctva je kľúčový pre spoločnosť, ktorá vložila svoje nádeje do hospodárenia s pôdou zo strany farmárov a vlastníkov lesov, aby mohla ponúkať množstvo verejných služieb, ako je zachovanie biodiverzity, udržiavanie čistých vôd, ktoré poskytujú ochranu pred prírodnými rizikami a spravovanie kultúrnej krajiny.

Poľnohospodári, na rozdiel od akéhokoľvek iného hospodárskeho odvetvia, zohrávajú kľúčovú úlohu nielen pri poskytovaní potravín, ale aj pri plnení územných, environmentálnych a sociálnych cieľov. Tieto odrážajú multifunkčnú úlohu poľnohospodárstva, sú jasne začlenené do súčasnej SPP na roky 2023 - 2027 a mali by aj zostať.

Pri uznávaní dôležitosti ľudí a hospodárstva v boji proti klimatickým zmenám a pri zabezpečovaní potravinovej bezpečnosti je potrebné zväziť všetky tri piliere udržateľnosti (environmentálny, ekonomický a sociálny). Environmentálnu udržateľnosť možno ďalej zlepšovať keďže je nevyhnutnou súčasťou udržateľnosti. SPP má potenciál prispieť k rovnováhe týchto troch pilierov a pomôcť poľnohospodárom stať sa udržateľnejšími. Pri definovaní cieľov, ktoré nie sú zamerané na poľnohospodárov, sa však až príliš často ignorujú hospodárske a sociálne piliere. V budúcnosti potrebujeme integrované politické prístupy, ktoré sa najprv posúdia vzhľadom na ich ekonomickú životaschopnosť a príjmy poľnohospodárov a na zachovanie živých a životaschopných vidieckych oblastí. Ekonomický rozmer SPP je dôležitý, pretože je predpokladom toho, aby poľnohospodári mohli investovať do ekologickej transformácie poľnohospodárstva. Nestabilné ekonomické podmienky ovplyvňujú všetky ostatné ciele. Okrem toho, bez ekonomickej udržateľnosti, bude obmedzená schopnosť sektora prilákať ďalšiu generáciu (mladých a nových farmárov). Copa a Cogeca sa opakovane vyjadrili, že farmári nemôžu byť zelení, ak sú v mínuse.

Súčasná „zelená architektúra“ so zvýšenou podmienenosťou (vrátane GAEC), ekologickými schémami a agroenvironmentálnymi záväzkami, záväzkami v oblasti klímy a dobrých životných podmienok zvierat sú príliš štruktúrované a zbytočne zložité. Poľnohospodári, administratívy a

poradcovia už nemajú jasnú predstavu o tom, čo musia robiť/dodržiavať. „Zelená architektúra“ SPP sa musí stať príťažlivejšou pre poľnohospodárov, aby sa z nej mohla vyvinúť spoľahlivá obchodná činnosť. Poskytovanie spoločenských služieb musí byť pre poľnohospodárov ziskové a praktické.

Zatiaľ čo nástroje a financovanie na podporu žien v tomto sektore nie sú výhradnou zodpovednosťou SPP, rodové hľadisko politik a programov je nevyhnutné, aby sa zabezpečilo, že muži aj ženy budú prispievať k prechodu na udržateľnejšie poľnohospodárske a potravinové systémy. Príspevok žien k poľnohospodárstvu alebo iným farmárskym aktivitám je neoddeliteľnou súčasťou podpory sektora v tomto prechode prostredníctvom nových podnikateľských nápadov a modelov pri zlepšovaní vidieckeho hospodárstva a podpore vidieckeho podnikania.

Zlepšenie ziskovosti poľnohospodárstva a konkurencieschopnosti v porovnaní s inými profesiami sú mimoriadne dôležité pre prilákanie nových poľnohospodárov. Mzdová úroveň v agrosektore je stále pod 50 % mzdy v ostatných profesiách.

Je potrebné zaručiť potravinovú bezpečnosť a výrobu potravín udržateľným spôsobom a zároveň zachovať konkurencieschopnosť, internú a externú, našich výrobcov v sektore riadenom trhom. To sa dá dosiahnuť len v prostredí legislatívnej a trhovej stability, ktorá umožňuje investície a poskytuje dostatok času na splnenie stanovených cieľov.

Nemožno prehliadať geostrategický význam odvetvia poľnohospodárstva, keďže poľnohospodári vyrábajú potraviny pre spotrebiteľov v EÚ a tretích krajinách. V centre týchto diskusií o SPP po roku 2027 preto musí byť globálny prístup, ktorý sa zameriava na hlad a podvýživu a na úlohu EÚ v boji proti nim. Je v najlepšom záujme EÚ, aby rovnako prispela k zabezpečeniu potravinovej bezpečnosti na medzinárodnej úrovni a aby prevzala aktívnejšiu úlohu ako súčasť svojho záväzku dosiahnuť cieľ OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja „nulový hlad“ (SDG2), ako aj súčasť jej dlhodobej stratégie v oblasti migrácie. Copa a Cogeca pri mnohých príležitostiach podporili strategickú úlohu potravinovej bezpečnosti a úlohu SPP pri zabezpečovaní tohto cieľa, čím sa minimalizoval vplyv inflácie potravín v EÚ (ktorá má veľmi veľký vplyv na domácnosti s nízkymi príjmami), na narušenie rozpočtu EÚ a zabezpečenie udržateľnosti našej výroby. Pozerať sa len na environmentálnu udržateľnosť s cieľom pomôcť dosiahnuť globálne ciele bez toho, aby sa zohľadnil záväzok EÚ dosiahnuť medzinárodné ciele potravinovej bezpečnosti, by bolo nekoherentné.

Netreba prehliadať úlohu vidieckych oblastí [pozri ciele dlhodobej vízie pre vidiecke oblasti (LTVRA)]. Do týchto diskusií musí byť začlenená aj úloha poľnohospodárov (muži aj ženy) a poľnohospodárskych družstiev v hospodárskom rozvoji, územnej súdržnosti a predchádzaní dezertifikácii v EÚ.

Poľnohospodárstvo ponúka veľa možností pre zamestnanosť a diverzifikáciu podnikania vo vidieckych oblastiach, ktoré poskytujú služby v oblasti agroturizmu, biopriemyslu, výroby obnoviteľných energií, starostlivosti o zeleň, návštev škôl na farmách a priameho predaja. Toto stavia poľnohospodárstvo do jadra vidieckych oblastí tým, že ich udržia živé. Rovnako dôležité je zabezpečiť primerané životné a pracovné podmienky vo vidieckych oblastiach prostredníctvom sociálne inkluzívnych politik, ktoré neobchádzajú poľnohospodársky sektor.

6. Kľúčové oblasti činnosti

Ak to zhrnieme, hlavným cieľom budúcej politiky by malo byť: Zabezpečiť potravinovú bezpečnosť prostredníctvom udržateľného, odolného, rozmanitého, zdrojovo efektívneho a konkurencieschopného poľnohospodárskeho sektora a zároveň integrovať pozitívne environmentálne

a klimatické externality tohto sektora v dynamických vidieckych oblastiach.

Všeobecným základným princípom budúcej reformy SPP, aby bola schopná plniť svoju úlohu a ciele, je uľahčiť jej pochopenie pre poľnohospodárov aj administratívu, zjednodušiť jej implementáciu pre poľnohospodárov. Okrem toho by mala zabezpečiť dlhodobú stabilitu a predvídateľnosť. To je tiež kľúčové pre prilákanie a nábor mladých talentov do poľnohospodárskeho sektora.

Okrem toho musia byť v centre pozornosti SPP po roku 2027 tieto kľúčové oblasti činnosti:

1. Posilniť konkurencieschopnosť poľnohospodárstva EÚ, zachovať jeho výrobný potenciál a zaistiť potravinovú bezpečnosť

SPP sa postupom času vyvíjala, aby zohľadňovala environmentálne a spoločenské záujmy. Poľnohospodári, vlastníci lesov a ich družstvá zvýšili svoje úsilie o integráciu udržateľnosti do svojich každodenných postupov, čo si vyžiadalo náklady. Hoci existujú požiadavky na ďalšie splnenie environmentálnej a sociálnej udržateľnosti, európski poľnohospodári môžu tieto požiadavky splniť za predpokladu, že bude zabezpečená ich konkurencieschopnosť.

Keďže európski poľnohospodári, vlastníci lesov a ich družstvá by museli produkovať viac a lepšie, mali by sa podporovať inovácie, prenos znalostí, digitalizácia a poradenské služby by sa mali viac zacieliť, aby sa umožnilo riadne zavádzanie nových digitálnych technológií. Európski poľnohospodári a vlastníci lesov musia mať prístup k širokému súboru nástrojov, ktorý zahŕňa NGT (pomáhajúce riešiť zdravie rastlín, prispôbovať sa a zmiernovať klimatické zmeny, zabezpečiť dostatočné dodávky vysokokvalitných produktov a zlepšiť konkurencieschopnosť) a ďalšie nástroje, ktoré odrážajú technický pokrok.

EÚ je najväčším vývozcom a dovozcom poľnohospodárskych produktov na svete a neustále hľadá prístup na nové trhy. EÚ musí byť schopná udržať si svoje konkurenčné postavenie na vnútornom a medzinárodnom trhu voči svojim kolegom z ostatných krajín mimo EÚ. To znamená, že výrobky dovážané z tretích krajín musia dodržiavať výrobné normy EÚ. Pre úspešnú implementáciu budúcej SPP je preto potrebné zabezpečiť súlad s ostatnými politikami.

2. Zabezpečiť a zlepšiť príjmy poľnohospodárov a ziskovosť poľnohospodárstva na ich ceste k zelenému prechodu

V súlade so Zmluvou o fungovaní EÚ musí SPP po roku 2027 naďalej prispievať k zabezpečeniu primeranej životnej úrovne a rovnakých podmienok pre poľnohospodárov.

Podpora príjmu je aj naďalej kľúčová v situácii, keď je sektor poľnohospodárstva stále odkázaný na tento typ podpory, keďže trh farmárov náležite neodmeňuje. V tejto súvislosti je nevyhnutné zamerať podporu SPP na aktívnych poľnohospodárov. Je nevyhnutné kompenzovať náklady na výrobu podľa prísnejších noriem EÚ, umožniť dodávanie verejných statkov a čiastočne ochrániť určité riziká. V neposlednom rade je podpora príjmu kľúčová na prekonanie rozdielu v úrovni príjmov medzi poľnohospodárstvom a ostatnými sektormi hospodárstva.

V budúcnosti by mali existovať aj určité možnosti podpory sektorov v ťažkostiach.

V záujme zabezpečenia jednoduchej, koherentnej a uskutočniteľnej SPP sa musia posúdiť požiadavky na kondicionality, najmä pokiaľ ide o nadmernú implementačnú záťaž, náklady a realizovateľnosť opatrení zo súčasnej SPP. Členské štáty by nemali mať možnosť zaviesť dodatočné normy podmienenosti na vnútroštátnej úrovni (okrem noriem EÚ), aby sa zachovali rovnaké podmienky.

Vzhľadom na vysokú záťaž súvisiacu s požiadavkami kondicionality a klesajúcu BISS (podporu

základného príjmu pre udržateľnosť), náležite motivovať poľnohospodárov k ich dodatočnému environmentálnemu úsiliu, ktoré presahuje vynaložené náklady a ušlý príjem (čím poskytuje verejné statky) prostredníctvom uprednostnenia dobrovoľných praktických, atraktívnych a nebyrokratických opatrení. S týmto vedomím sa treba pozerať na celú stavbu „zelenej architektúry“, teda na jej štruktúru, synergie, záťaž, praktickosť a atraktívnosť.

3. Riešiť generačnú obnovu a podporovať posilnenie postavenia žien

V ďalšom období odíde do dôchodku jeden z troch poľnohospodárov. Mnohých mladých ľudí stále láka poľnohospodárstvo a treba im na to zabezpečiť podmienky. Okrem toho po vstupe do odvetvia musí byť cieľom zabezpečiť, aby v ňom zostali. Mladí poľnohospodári, noví účastníci a ženy v súčasnosti čelia rôznym problémom, ako je zlý prístup k pôde, nedostatočný prístup k pôžičkám a financovaniu, k vzdelávaniu (v prípade potreby), zlý prístup k službám vo vidieckych oblastiach a nedostatočná rovnováha medzi pracovným a súkromným životom. Okrem toho musia čeliť klimatickým vplyvom, príjmovým a trhovým rizikám, ako aj nadmernej byrokracii.

Podpora pre mladých a nových poľnohospodárov je základom v súčasnej aj budúcej SPP, aby pomohla zmierniť riziká, ktoré sú tomuto sektoru vlastné. V tomto zmysle je tiež nevyhnutné podporovať ich začlenenie do družstiev a organizácií výrobcov, aby sa im pomohlo vyrovnáť sa s konkurenčným trhom, získať najlepšie rady, využívať technologické nástroje a inovácie.

Zlepšenie uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti a rovnosti, ako aj uľahčenie účasti žien v poľnohospodárskom sektore prispeje k inkluzívnejšiemu poľnohospodárstvu.

Okrem toho je nevyhnutnosťou ponúknuť lepšiu perspektívu do budúcnosti, menšiu administratívnu záťaž a dôstojný život.

Rýchly a jednoduchý prístup poľnohospodárov k inováciám spolu so získaním potrebných zručností by im mohol pomôcť znížiť náklady.

Je potrebná pozitívna komunikácia o poľnohospodárstve.

Malo by sa uľahčiť a urýchliť preberanie fariem od starších generácií, pričom by mala pomôcť atraktívna schéma spolupráce a/alebo schéma generačnej obnovy slúžiaca všetkým zúčastneným stranám.

Kvalita života vo vidieckych oblastiach je nevyhnutná na to, aby sa mladí ľudia vrátane mladých poľnohospodárov dostali do vidieckych oblastí a je potrebné zabezpečiť prístup k vzdelávaniu.

Potrebuje súdržnosť medzi politikami pre mladých poľnohospodárov a poľnohospodárskymi a inými politikami.

4. Zabezpečiť a uľahčiť investície na podporu efektívnejšieho, inovatívnejšieho a udržateľnejšieho sektora

Investičné opatrenia a ľahký prístup k nim na uľahčenie zavádzania inovácií, na zlepšenie celkovej výkonnosti a udržateľnosti poľnohospodárskych a lesníckych podnikov sú nevyhnutné ako súčasť SPP po roku 2027, aby pomohli poľnohospodárom, vlastníkom lesov a ich družstvám profitovať z pokroku digitalizácie (napr. presné poľnohospodárstvo) a viesť k modernému, efektívnejšiemu a inteligentnejšiemu poľnohospodárskemu sektoru, výkonnejším poľnohospodárskym družstvám, a tým prispieť k lepšej kvalite života pre všetkých.

Prispievajú tak k udržaniu konkurencieschopnosti a inovatívnosti poľnohospodárov, vlastníkov lesov

a ich družstiev, pomáhajú im diverzifikovať ich činnosť a ich prínos pre vidiecke hospodárstvo a zároveň reagovať na environmentálne a klimatické ambície. Potravinovú bezpečnosť nemožno zlepšiť bez investícií a prístupu poľnohospodárov ku kapitálu.

Tomu musí zodpovedať politika nízko nákladových pôžičiek, ktorá zohľadňuje nestálosť trhov a následne aj príjmov. V tejto súvislosti je potrebné zabezpečiť súdržnosť medzi SPP a udržateľným financovaním, ako aj súčinnosť s inými nástrojmi a fondmi, aby fungovali v doplnkovosti s fondmi SPP.

Investície do závlah (zlepšenie zachytávania a zadržovania vody), pričom sucho je čoraz častejším javom, sú kľúčové pre zabezpečenie dostatočných a stabilných zásob potravín.

5. Vyvinúť výkonnejšie a pohotovejšie opatrenia na riadenie trhu a rizík

Počas niekoľkých posledných rokov čelil poľnohospodársky sektor EÚ zvýšenej nestálosti trhov, a teda aj cien poľnohospodárskych výrobkov a nákladov na vstupy, a to aj v dôsledku faktorov mimo poľnohospodárstva. V kontexte zvýšenej trhovej krízy vyvolanej širokou škálou faktorov by trhové politiky EÚ mali umožniť cielené, flexibilné a efektívne nástroje riadenia trhu, ktoré pomôžu chrániť príjmy poľnohospodárov.

Členské štáty by mali podporovať riadenie rizík. Keďže poľnohospodári čelia zvýšeným a rôznorodým rizikám, musia mať k dispozícii súbor funkčných a nákladovo efektívnych nástrojov riadenia rizík. Malo by to dopĺňať nástroje riadenia trhu a nemalo by to oslabovať existujúce vnútroštátne systémy. Je dôležité, aby boli dostupné pre poľnohospodárov flexibilným spôsobom. To by im umožnilo využívať širokú škálu nástrojov, a to aj s podporou využívania inovatívnych technológií, ktoré pokrývajú rôzne riziká, či už ekonomické, klimatické, sanitárne atď. ...

Lepšie synergie medzi rôznymi intervenciami a nástrojmi SPP by pomohli poľnohospodárom zlepšiť odolnosť, lepšie sa vyrovnáť s extrémnejšími poveternostnými udalosťami a lepšie sa prispôbiť zmene klímy.

6. Posilniť spoluprácu a postavenie poľnohospodárov v hodnotovom reťazci

Úloha poľnohospodárskych a lesných družstiev a organizácií výrobcov pri zlepšovaní postavenia poľnohospodárov v dodávateľskom reťazci má zásadný význam. Družstvá zohrávajú zásadnú úlohu pri obnove rovnováhy v potravinovom reťazci a zabezpečení svojich farmárov lepším podielom spotrebiteľského eura. Môžu zohrávať aj iné úlohy, ako je určitá úroveň ochrany pred volatilitou.

Poľnohospodársko-potravinárske družstvá a/alebo organizácie výrobcov (zahŕňajúce všetky sektory poľnohospodárskej a živočíšnej výroby), dobrovoľného charakteru, vytvorené z vlastnej iniciatívy a riadené nimi samými, sú základnými štruktúrami vo vidieckych oblastiach. Ich vlastné špecifické vlastnosti z nich robia najlepšie prostriedky na implementáciu nástrojov, ktorých cieľom je mať pozitívny vplyv na poľnohospodárstvo a živočíšnu výrobu. Práca družstiev smerom k lepšiemu (a efektívnejšiemu) využívaniu zdrojov a plánovaniu výroby, znižovaniu odpadu a prispôbovaniu výroby potrebám trhu, pomáha poľnohospodárom vyrovnáť sa s krízou trhu, obnovuje rovnováhu sily v potravinovom reťazci, pomáha podporovať využívanie digitalizácie a prístup k technológiám a inováciám.

Spolupráca sa musí v budúcej SPP lepšie riešiť podporou vytvárania týchto štruktúr, ale aj podporou tých, ktoré už existujú. To im pomôže lepšie sa prispôbiť výzvam trhu, využívať príležitosti a pokračovať v investíciách. Mala by sa uľahčiť výmena osvedčených postupov, pokiaľ ide o prínosy sektorových intervencií, a zapojenie organizácií výrobcov do vývoja týchto nástrojov.

V tejto súvislosti sú dôležité výnimky/derogácie z pravidiel hospodárskej súťaže (ako v prípade článku 210a nariadenia o spoločnej organizácii trhov), ktoré by sa mohli ďalej rozvíjať. To by prispelo k zlepšeniu vyjednávacjej sily poľnohospodárov a družstiev.

Poľnohospodárstvo, ktoré je činnosťou založenou na prírode, a poľnohospodári, ktorí prijímajú ceny pri uvádzaní svojej produkcie na trh, sú predmetom nekalých a nečestných obchodných praktík. Spolupráca medzi poľnohospodármi a v rámci potravinového reťazca je jediným spôsobom, ako zlepšiť efektívnosť, schopnosť reagovať a zlepšiť postavenie poľnohospodárov v potravinovom hodnotovom reťazci. To prispeje k opätovnému vyváženiu vyjednávacjej sily, k lepšiemu fungovaniu potravinového reťazca, povedie to k lepšiemu príjmu a umožní poľnohospodárom dosiahnuť ciele udržateľnosti stanovené na úrovni EÚ a na medzinárodnej úrovni. Zabezpečenie transparentnosti v potravinovom reťazci prispeje k poskytovaniu spravodlivejšieho podielu poľnohospodárov na spotrebiteľských výdavkoch, čo je rozhodujúce pre dosiahnutie ekonomickej udržateľnosti v tomto sektore.

Úloha medziodvetvových organizácií pri podpore dialógu medzi rôznymi aktérmi dodávateľského reťazca by sa mala ďalej využívať.

7. Rozpočtové prvky

Poľnohospodárstvo je strategickým odvetvím hospodárstva, či už na úrovni EÚ alebo na národnej úrovni. Hoci je pravdou, že rozpočet SPP predstavuje približne 1/3 rozpočtu EÚ, keď sa pozrieme na HDP, poľnohospodárstvo EÚ využíva 0,4 % HDP, pričom jeho príspevok k HDP EÚ je trikrát vyšší (približne 1,3 % HDP EÚ v roku 2022). K tomu pribúdajú ďalšie externality, ktoré poľnohospodárstvo prináša do životného prostredia, územia a krajiny.

Je mimoriadne dôležité zabezpečiť spoločné a ambiciózne financovanie všetkých spoločných politík v EÚ. Je to dôležité najmä v súvislosti s financovaním SPP a potrebou zabezpečiť integritu, fungovanie jednotného trhu a rovnaké podmienky. Je to veľmi dôležité nielen v kontexte súčasného VFR a VFR po roku 2027, ale najmä vzhľadom na rozpočtové dôsledky rastúcej inflácie a geopolitických vplyvov spôsobených ruskou inváziou na Ukrajinu.

V tejto súvislosti je stále veľa neistôt, ale je úplne jasné, že zvýšenie financovania SPP v budúcom VFR je potrebné nielen na dosiahnutie jej cieľov, ale aj na riešenie narušenia trhu a zaistenie potravinovej bezpečnosti. Primerané rozpočtové prostriedky na SPP sú tiež nevyhnutné na prilákanie nových generácií do poľnohospodárstva, bez ktorého by bola ohrozená kontinuita poľnohospodárskej činnosti.

Dodatočné požiadavky na poľnohospodárov v snahe o udržateľnejšie výrobné metódy sa premietajú do zvýšených výrobných nákladov, ktoré nie sú odmeňované trhom. Nemôžeme očakávať, že poľnohospodári budú zabezpečovať zvýšené nároky s rovnakými/menšími finančnými zdrojmi v podstatne zložitejšom regulačnom a administratívne náročnom prostredí.

Verejne financovaný rozpočet SPP má pomôcť poľnohospodárom zostať životaschopnými a konkurencieschopnými, investovať do inteligentných a digitálnych riešení, aby sa mohli aktívne podieľať na ekologickom prechode spotrebiteľsky a trhovo orientovanej poľnohospodárskej výroby.

Skutočnosť je taká, že príjmy poľnohospodárov sú stále nižšie ako 50 % priemerných zárobkov iných hospodárskych odvetví. Bez lepšieho financovania SPP nebudú poľnohospodári schopní zabezpečiť potravinovú bezpečnosť spotrebiteľom, bojovať proti zmene klímy, zlepšiť environmentálnu výkonnosť, riešiť generačnú obnovu, udržiavať živé vidiecke oblasti a celosvetovo prispievať k vytváraniu rastu a pracovných miest v EÚ.

Vo všeobecnosti musí byť rozpočet SPP v náročnom období prispôsobený zvýšeným potrebám sektora. Musí pomôcť zaručiť potravinovú bezpečnosť, riešiť výzvy, ktorým čelí poľnohospodárstvo EÚ, a odrážať úroveň ambícií SPP. Znamená to zlepšený rozpočet SPP s primeranou poľnohospodárskou rezervou na riešenie nepredvídateľného a rušivého vývoja na trhu. Geopolitické narušenie trhu sa musí financovať z iných rozpočtových riadkov, ako je riadok pre SPP.

Hoci chápeme, že rozpočtových potrieb EÚ je veľa, podpora dodatočných opatrení/politik by nemala ísť na úkor rozpočtu SPP. Naopak, malo by sa zabezpečiť viac synergii s inými fondmi, aby sa zabezpečilo, že poľnohospodárstvo bude možné podporovať aj z iných fondov. Jasným príkladom toho sú súčasné návrhy týkajúce sa uhlíkového poľnohospodárstva, zákona o obnove prírody a pôdy.

Rovnako dôležité je poučiť sa zo súčasnej skúsenosti, keď po dlhom období nízkej a stabilnej inflácie značný nárast inflácie spôsobený viacerými faktormi postupne znižuje hodnotu podpory poskytovanej SPP, čo vedie k erózii platieb SPP. Mnohí poľnohospodári a družstvá čelili ťažkostiam pri realizácii svojich projektov z dôvodu zvýšenia nákladov na projekt. V nasledujúcich diskusiách o VFR by sa mal tento vývoj zohľadniť.

Počas pandémie COVID-19 a prebiehajúcej ruskej invázie na Ukrajinu bola štátna pomoc v poľnohospodárstve preferovanou možnosťou na úrovni EÚ a členských štátov. Napriek tomu to silne záviselo od politických rozhodnutí členských štátov a dostupných ekonomických zdrojov. Zatiaľ čo štátna pomoc je súčasťou súboru rozpočtových nástrojov, jej vplyv na jednotný trh, narušenie hospodárskej súťaže a rovnaké podmienky medzi poľnohospodármi a členskými štátmi sa musí posúdiť na základe týchto skúseností z minulosti. Vnútrotrh musí zostať plne funkčný, a preto by SPP mala pomáhať pri ochrane rovnakých podmienok.

Je potrebné vynaložiť viac úsilia a záruk na ochranu poľnohospodárov a poľnohospodárskych družstiev EÚ pred vplyvom geopolitických udalostí, inflácie..., ktoré sa v poslednom čase vyskytujú častejšie. V stávke je schopnosť poľnohospodárstva prispôbiť sa meniacim sa okolnostiam a vyžaduje si čas a podporu.

Okrem toho, ak by sa Ukrajina (a/alebo iné štáty) stala členom EÚ, a vzhľadom na to, že by to viedlo k výraznému zvýšeniu výmery využívanej poľnohospodárskej plochy (minimálne o 30%), bude potrebné zvýšiť financovanie.

8. SPP a ďalšie politiky

Je obzvlášť dôležité, aby SPP zostala ako samostatná politika, ako partnerstvo medzi poľnohospodárstvom a spoločnosťou a medzi Európou a jej poľnohospodármi, s cieľom zabezpečiť udržateľnosť poľnohospodárstva a výroby potravín s hlavným zameraním na zabezpečenie potravinovej bezpečnosti, stabilné a cenovo dostupné dodávky potravín vyrábaných podľa vysokých štandardov.

Hoci existuje synergia a komplementárnosť s inými politikami, SPP by nemala stratiť svoje hlavné zameranie, ako je stanovené v Zmluve o fungovaní EÚ.

Prostredníctvom SPP už poľnohospodárstvo prispieva k iným politikám a stratégiám (napr. životné prostredie, energetika, klíma, biodiverzita, regionálny rozvoj...). Je načas, aby podpora prostredníctvom iných politik prispela aj k poľnohospodárstvu, najmä pokiaľ ide o nástroje slúžiace zelenému transformácii.

Odvetvie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva musí ťažiť z výsledkov výskumu a inovácií, aby viedlo k smerovaniu k výkonnejším a udržateľnejším odvetviám. To znamená, že poľnohospodári a ich

družstvá sa musia zapojiť do implementácie a realizácie týchto projektov a využívať výhody ambiciózneho a cieleného financovania od nástupcu Horizontu Európa.

Výroba poľnohospodárskych výrobkov označených systémami kvality EÚ môže významne prispieť k doplneniu politiky rozvoja vidieka, ako aj politik podpory trhu a príjmov v rámci SPP. Zohráva kľúčovú úlohu pri prispievaní k prosperite, ekonomickej diverzifikácii a rozvoju vidieckych oblastí, silnému spojeniu medzi výrobkom a jeho územným pôvodom, ako aj pri zlepšovaní príjmov poľnohospodárov a družstiev. Toto prepojenie a úloha sa musí podporovať a systémy kvality EÚ musia byť chránené v medzinárodných dohodách.

Propagačná politika Únie sa ukázala byť kľúčovou hnacou silou zvyšovania povedomia o kvalitách poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov EÚ a zvyšovania konkurencieschopnosti poľnohospodárskeho sektora Únie. Okrem toho už prispieva k zvyšovaniu udržateľnosti potravinového systému EÚ, ako aj k podpore globálnej výroby a spotreby udržateľnejších produktov. Politika podpory by mala aj naďalej rovnako a proporcionálne podporovať všetky poľnohospodárske produkty (všetky poľnohospodárske produkty uvedené v prílohe I k ZFEÚ okrem tabaku) a trvalo udržateľné poľnohospodárske postupy a mala by byť financovaná zo silného rozpočtu. Na výrobu alternatívnych bielkovín, ako sú napríklad bunkové potraviny, sa nesmú vyčleniť žiadne finančné prostriedky.

Keďže EÚ je najväčším vývozcom poľnohospodárskych produktov, európski poľnohospodári ako celok majú z obchodu veľký úžitok. EÚ by mala naďalej využívať nové obchodné príležitosti. Preto potrebujeme koherentnú obchodnú politiku, ktorá zohľadní naše ambície trvalo udržateľného rozvoja, pričom všetky dovážané produkty budú rešpektovať výrobné normy EÚ. Toto by malo byť doplnené jasným označovaním dovážaných výrobkov. Je to potrebné na zabezpečenie rovnakých podmienok a udržanie konkurencieschopnosti našich poľnohospodárov. Prístup na trh je kľúčový a ochrana dovozu citlivých produktov je rozhodujúca.

V snahe o udržateľnejšie potravinové systémy už SPP výrazne pokročila, pokiaľ ide o prvovýrobu, a od výsledkov implementácie súčasnej SPP sa očakáva viac. V tejto súvislosti je kľúčové správne formulovať stratégiu Z farmy na stôl a pripravovaný návrh rámca pre udržateľné potravinové systémy (FSFS) s ustanoveniami SPP.

Politika súdržnosti by sa mala zaoberať aj potrebami vidieckych oblastí. To by mohlo pomôcť zachovať životaschopnosť a príťažlivosť vidieckych oblastí prostredníctvom dobre fungujúcej infraštruktúry a všeobecných/sociálnych služieb pri prilákaní mladých poľnohospodárov a rodín.

Politiku a pravidlá hospodárskej súťaže je potrebné modernizovať v súlade s odporúčaniami správy pracovnej skupiny pre poľnohospodárske trhy, aby sa uľahčila spolupráca poľnohospodárov.

Fond spravodlivého prechodu musí byť tiež nástrojom v službách poľnohospodárstva na uľahčenie a podporu prechodu na udržateľnejšie výrobné metódy.

Technické kontrolné kritériá pre šesť environmentálnych cieľov taxonómie musia byť v súlade s budúcou SPP a musia byť úzko spojené s agronomickými postupmi a realitou v praxi.